

EĞİTİM yayınevi

Editör: **Doç. Dr. Mehmet Kırlıoğlu**

Sosyal Hizmet

Alanında Uluslararası Araştırmalar - II

International Research in the Field of Social Work

Editör:
Doç. Dr. Mehmet Kırlıoğlu

Sosyal Hizmet

International Research in the Field of Social Work

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM yayınevi

Sosyal Hizmet Alanında Uluslararası Araştırmalar –II
(International Research in the Field of Social Work)

Editör: Doç. Dr. Mehmet Kırlıoğlu

Yayınevi Grubu Genel Başkanı: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-117-0
1. Baskı, Mart 2025

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

Sosyal Hizmet Alanında Uluslararası Araştırmalar –II
(International Research in the Field of Social Work)

Editör: Doç. Dr. Mehmet Kırlıoğlu
VI+180 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-117-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
bilgi@kitapmatik.com.tr

EĞİTİM YAYINEVİ GRUBU

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... **V**

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN GÖRÜNMEYEN YÜZÜ: İKLİM GÖÇÜ **1**
Deniz Arıcı

SOCIAL EXCLUSION IN SEASONAL AGRICULTURAL WORKERS: AN EMPRICAL ANALYSIS **19**
Malik Atış, Vehbi Ünal

ENGELLİ BİREYLERİN YAŞADIĞI SOSYAL VE EKONOMİK SORUNLAR **47**
Hacı Çalışkan, Hande Şahin

SOSYAL HİZMET PERSPEKTİFİNDEN MADDE BAĞIMLILIĞI SORUNU **83**
Ramazan Kocakaya, Necati Buğra Kuddaş

ŞİDDETLE MÜCADELEDE TOPLUM TEMELLİ SOSYAL HİZMET **101**
Melike Yalçın

YETİŞKİNLERİN ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMATİK YAŞANTILARI İLE ÇOCUK İSTİSMARINA İLİŞKİN BİLİŞLERİ **117**
Ezgi Laçin, Hande Şahin

OKUL SOSYAL HİZMETİNİN ÖZEL EĞİTİM MESLEK OKULLARINDA ROLÜ: MESLEKİ VE SOSYAL BÜTÜNLEŞMEYE KATKILARI **139**
Furkan Kılıç, Rukiye Şimşek

TÜRKİYE ULUSAL SPOR MEDYASINDA EŞCİNSELLİK İLE İLGİLİ OLAN HABERLERE İLİŞKİN TEMATİK BİR ANALİZ **159**
Emrah Eker, Hakan Karaman, Ömer Miraç Yaman

ÖN SÖZ

Sosyal hizmet, bireylerin, ailelerin ve toplulukların refahını artırmayı hedefleyen dinamik ve çok boyutlu bir disiplindir. Toplumsal değişim, insan hakları, sosyal adalet ve bireylerin yaşam kalitesini yükseltme gibi temel ilkeler çerçevesinde şekillenen bu alan, günümüzde daha da karmaşık hale gelen sosyal sorunlarla başa çıkma noktasında kritik bir rol üstlenmektedir. Elinizdeki bu kitap, sosyal hizmetin farklı yönlerini ele alan özgün çalışmalarla, alana dair güncel ve kapsamlı bir bakış açısı sunmayı amaçlamaktadır.

Kitap, toplumsal eşitsizliklerden sağlık sorunlarına, bağımlılıktan eğitimde bütünleşmeye kadar geniş bir yelpazede sosyal hizmetin müdahale alanlarını ele almaktadır. İklim değişikliğinin görünmeyen yüzü olarak iklim göçü, mevsimlik tarım işçilerinin maruz kaldığı sosyal dışlanma ve engelli bireylerin karşılaştığı ekonomik ve sosyal zorluklar, günümüz dünyasında sosyal hizmetin giderek daha fazla önem kazandığı konular arasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra, hemodiyaliz hastaları ve ailelerinin yaşadığı güçlükler ile madde bağımlılığı sorunu, sosyal hizmetin sağlık alanındaki rolünü vurgulamaktadır.

Kitap, aynı zamanda toplum temelli sosyal hizmet uygulamalarına da ışık tutmaktadır. Şiddetle mücadelede toplum temelli yaklaşımlar, çocuk istismarı ve yetişkinlerin çocukluk çağı travmalarıyla ilişkisi, özel eğitim meslek okullarında okul sosyal hizmetinin katkıları gibi konular, sosyal hizmet uzmanlarının sahadaki çalışmalarına yön verecek niteliktedir. Son olarak, Türkiye ulusal spor medyasında eşcinsellik konusunun ele alınışı gibi sosyal hizmetin toplumsal algılar ve medya ile kesiştiği alanlara dair tartışmalar da kitapta kendine yer bulmaktadır.

Bu eser, sosyal hizmet öğrencileri, akademisyenleri ve uygulayıcıları için hem teorik hem de pratik bilgiler sunarak, sosyal hizmetin farklı alanlardaki etkisini anlamalarına yardımcı olmayı hedeflemektedir. Kitapta yer alan her bir bölüm, alanında uzman akademisyenler tarafından titizlikle hazırlanmış ve sosyal hizmet disiplinine katkı sağlamak amacıyla derlenmiştir.

Bu kitabın ortaya çıkmasında emeği geçen tüm yazarlarımıza, akademik bilgilerini ve sahadaki deneyimlerini paylaşarak sosyal hizmet alanına katkı sundukları için teşekkür ederim. Kitabın, sosyal hizmet alanında çalışan herkes için faydalı bir kaynak olmasını dilerim.

Editör
Doç. Dr. Mehmet KIRLIOĞLU,
Karabük Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü
ORCID ID: 0000-0003-0130-0841
mehmetkirlioglu@karabuk.edu.tr
kirlioglumehmet@gmail.com

TÜRKİYE ULUSAL SPOR MEDYASINDA EŞCİNSELLİK İLE İLGİLİ OLAN HABERLERE İLİŞKİN TEMATİK BİR ANALİZ

Emrah Eker[*], Hakan Karaman[**] , Ömer Miraç Yaman[***]

Giriş

Türkiye'de eşcinsellik meselesinin, daha geniş ölçekte LGBT bireylerle ilgili haberlerin yoğun şekilde kamuoyu gündemini meşgul etmesi geçmişe kıyasla son yıllarda artan bir durumdur (Turan, 2018; Çiftçi, 2020). Eşcinsellikle ilgili teorilerin beslendiği ve bu alanda kuşatıcı bir kavram olan "toplumsal cinsiyet" kavramı ise Türkiye'deki akademide genç denebilecek yaştadır. Nitekim bu kavram, Türkiye'de akademik bir çalışma konusu olarak ilk kez 1990'lı yıllardaki tez çalışmalarında gündeme alınmıştır (Sallan, 1991; Yasak, 1994). Yine aynı dönemlerde 1994 yılında, Türkiye'deki ilk ve en uzun soluklu eşcinsel temalı dergi olan Kaos GL Dergisi yayın hayatına başlamıştır. Takip eden yılları, özellikle 2000'li yıllardan itibaren olan süreci Eker (2020), Türkiye'deki LGBT birey ve oluşumlar için "dolaptan çıkma" dönemi olarak tanımlamıştır. Bu dönemle birlikte LGBT alanıyla ilgili gerek akademik çalışmaların gerekse kamuoyu ilgisinin arttığını ifade etmek mümkündür.

Eşcinsellik konusuna olan ilgi çeşitli disiplinler aracılığıyla artmakla birlikte meselenin tarihsel süreçte akademik ve toplumsal bir zemin oluşturmasındaki gelişmelerin başında hali hazırda tartışılmaya devam eden hastalık sınıfından çıkarılması süreci gelmektedir. Amerikan Psikiyatri Birliği'nin ilkini 1952 yılında yayınladığı DSM'de (Ruhsal Bozuklukların Tanı ve İstatistiksel El Kitabı) yer alan eşcinsellik, tartışmalı ve yanlı olduğu sonradan kanıtlanmış olan Alfred Kinsey'in çalışmaları (Gültekin, 2016) sonrasında, üzerinde bir uzlaşı oluşmaksızın, diğer bir ifadeyle karar mekanizmasındaki tüm jürinin kabul oyunu almaksızın 1973 yılında yayınlanan DSM-IV'te hastalık sınıfından çıkarılmıştır (Gültekin, 2016). Bu gelişmeyi 1992 yılında yayınlanan Dünya Sağlık Örgütü Uluslararası Hastalık Sınıflandırmasındaki değişiklik takip ederek eşcinsellik, hastalık kategorisinden çıkarılmıştır. Ancak günümüzde bu değişikliği

[*] Dr. Öğr. Üye., Iğdır Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Iğdır, emraheker3@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-8958-1099
[**] Arş. Gör. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Samsun, karamannhakann@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5729-6012
[***] Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, İstanbul, omermirac@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9989-8575

tanımayan/desteklemeyen ve bu yaklaşıma katılmayan alan uzmanları bulunmaktadır. Bunların başında gelen ve modern psikolojinin öncü isimlerinden olan Adler (2017), "Eşcinsellik Üzerine" başlıklı eserinde eşcinselliğin "doğumsal değil, edinimsel olduğu" tezini savunur. Ona göre eşcinsellik büyük ölçüde bireyin cinsellik rolüne yeterince hazırlanamadığı ve buna yönelik cesaret kaybının oluştuğu vakalarda, bu eksikliği giderici/telafi edici bir eğitim sürecine tabi tutulmamasından kaynaklanmaktadır. Diğer yandan Bayraktar (2020) da bu konudaki hakim görüşe karşıt biçimde eşcinselliği savunan literatürün çelişkiler içerdiğini ifade etmiş; Freud'dan günümüze değin bu konudaki çelişkileri ilgili eserinde derlemiştir (Bayraktar, 2020). Diğer yandan yine herhangi bir bilimsel çalışma ile kanıtlanmamış olsa da "*eşcinsellik geni*" ve "*eşcinsel beyni*" gibi eşcinselliğe "*doğuştanlık*" ve "*doğallık*" sıfatını yüklemeyi kolaylaştıracak operasyonel uğraşılar kamuoyuna yansıyan konular arasında yer almaktadır (Ganna ve ark., 2019; Camenker, 2020). Dolayısıyla eşcinsellikle ilgili tartışmaların, meselenin çıkış noktası üzerinde dahi bulunduğunu söylemek mümkündür.

1949'dan itibaren Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) üye olan bir ülke olarak Türkiye'de eşcinsellik meselesine yaklaşım açısından batı ülkeleriyle akademik düzlemde ciddi bir farklılığın olmadığı, bilakis bir "takipçi" olarak paralel bir yaklaşımın geliştiğini söylemek mümkündür. Diğer yandan eşcinsellik meselesi toplumun farklı kurum ve katmanlarında, kimi zaman batıdakinden farklı yönleriyle de tartışılmaya devam etmektedir. Türkiye'nin batı ülkelerinden, özellikle dini ve kültürel açından farklı sosyo-kültürel özelliklere sahip olması bunun en önemli nedenlerinden biri olarak ifade edilebilir. Türkiye bu yönüyle bir yandan eşcinsellik meselesiyle ilgili küreselleşmenin de etkisiyle LGBT ideolojisini olumlayan yaklaşımı kabul etmiş izlenimi vermekle birlikte diğer yandan halkın belli bir kesimi tarafından çeşitli Avrupa ülkelerinde de baş gösteren anti-gender hareketlerine (Şahin, 2020; Balcı, 2020) paralel bir karşı duruşu özellikle sivil toplum kuruluşları üzerinden, aile kurumunu merkeze alarak sergilemektedir (Tarhan ve ark., 2022).

Bu çalışma, en temelde mevcut konjonktür içinde eşcinselliğin spor dünyasında nasıl ve hangi bağlamda gündem/haber edildiğini, kamuoyuna yansıyan bu haberlerin metinlerinin kavramsal çerçevede hangi görüşü bütünüyle veya kısmen içerdiğini ve haber dilinin baskın olarak hangi görüşü temsil ettiğini ortaya koymaktadır. Bu alandaki literatüre

bakıldığında spor haberleri özelinde eşcinsellik meselesini ele alan akademik bir çalışmaya ülkemizde rastlanmamıştır. Diğer yandan Aşçı'nın (2013) Onur Haftası özelindeki yazılı basın haberlerinde (2006-2012), Kovacı'nın (2016) televizyon haberlerinde (2010-2015), Çağlak ve Kaya'nın yerel ve ulusal yazılı basın haberlerinde (2022) ve Gürel'in (2022) gazete haberlerinde (2004-2020) LGBT temsillerini araştırma konusu edindiği çalışmalar tespit edilmiştir. Bu çalışmalardan en kapsamlısı olan Gürel'in (2022) araştırması yakından incelendiğinde 1036 haberden sadece 18 tanesinin spor haberleri olduğu görülmektedir. Bu çalışma ise ulusal medyada yer alan ve son 10 yılı temsilen 2012-2022 arasında yayımlanan spor haberleri üzerinden bir veri seti oluştururken toplamda 78 haberi içermektedir. Dolayısıyla mevcut literatür içerisinde özgün bir araştırma konusunu derinlikli bir nitelikte incelemeye almıştır.

Çalışmada LGBTİ+ bireylerden sadece eşcinsel/homoseksüel (lezbiyen ve gay) ve biseksüel bireyleri konu eden ve haber metinlerinde bu kavramlara yer veren spor haberleri örneklem olarak tercih edilmiştir. Buradaki sınırlandırma, her ne kadar hareket olarak tek çatı altında birleşen bir yapı gibi görülse de LGBTİ+ kısaltmasında yer alan ve "+" ifadesi ile bunlarla sınırlı olmadığı vurgulanan diğer tanımlamaların kendi içinde kimi noktalarda farklılaştığı düşüncesine dayanmaktadır. Bu bağlamda eşcinsel ve biseksüel bireylerle ilgili meseleler kimi zaman travesti, interseks, transgender ve transseksüel bireylerle ilgili meselelerle karıştırılmamalı gerek bu eğilimlerin nedenleri, gerekse de temsilleri açısından farklı değerlendirmeleri ilzam ettiğini belirtmek gerekir (Bayraktar, 2020).

Bağlamsal açıdan değinilmesi gerekilen bir diğer husus ise spor, öncelikle ve özellikle futbol hakkında literatürde geçen sosyo-ekonomik okumalardır. Heinz Risse'nin 1921'de kaleme aldığı Sporlar Sosyolojisi (Soziologie des Sports) isimli eser ilk spor sosyolojisi çalışması olarak kabul edilmekle birlikte 1960'lardan itibaren sporların/oyunların profesyonelleşmesi ve buna paralel olarak ticarileşmesi spora ve bu spor dalları arasında özellikle futbola bir "oyun" olmaktan öte statü kazandırmıştır. Burada seyirciliğin/taraftarlığın yükselen finansal değeri ve gelir kaynağı haline gelmesiyle birlikte sporun metalaştığını öne süren eleştirilere karşı (Rojek, 2020) bir çeşit savunma eğilimi olarak "sporun spordan öte, futbolun futboldan öte anlam taşıdığı" algısı kulüpler ve spordan gelir sağlayan diğer şahıs ve kurumlar tarafından oluşturula geldiği ifade edilebilir. Bu yaklaşımı, literatürde Fincham'ın (akt., Selçuk, 2018),

Caldaza'nın (2013) ve Payne'nin (2014) da eleştirel biçimde paylaştığını söylemek mümkündür. Bu eleştirilerde ürünlerden taraftarlara, reklamlardan sponsorlara kadar geniş bir yelpazede bir yönüyle sporun "spor yapmaktan" öte olduğu ve bu bağlamda sporun metalaştığı fikri öne çıkmaktadır.

Bu değerlendirmeler ışığında, günümüzde sporun, bireyler üzerinde ciddi gücü olan bir sektör düzeyine eriştiğini söylemek mümkündür. Bu yönüyle çeşitli spor dallarıyla ilgilenmek ve spor gündemini takip etmek, toplumsal açıdan önemli bir karşılık oluşturmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmada eşcinsel içeriklerin spor haberlerinde aranmasına yönelik motivasyon, bu karşılıkla ilişkilidir. Bu bağlamda çalışmanın amacı; en temelde eşcinselliğin spor dünyasında nasıl ve hangi bağlamda gündem/haber edildiğini, kamuoyuna yansıyan bu haberlerin metinlerinin kavramsal çerçevede hangi görüşü bütünüyle veya kısmen içerdiğini ve haber dilinin baskın olarak hangi görüşü temsil ettiğini ortaya koymaktır.

Yöntem

Araştırma Deseni

Türkiye'deki online haber sitelerinde yer alan spor haberlerinde eşcinselliğin görünümünü araştıran bu çalışmada tematik analiz yöntemi uygulanmıştır. Tematik analizde temel amaç elde edilen verileri yorumlayabilecek kavram ve ilişkileri ortak temalar altında keşfetmektir. Betimsel analizden farklı olarak tematik analizde veriler daha derin bir analize tabi tutularak veriyi açıklamaya yardımcı olacak kod ve kavramların keşfi daha mümkün hale getirilir. Böylelikle veri setindeki birbirine yakın veriler okuyucu açısından daha anlaşılabilir ve tematik bir formda sunulmuş olur (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çalışmada tematik analizin seçilmesinde iki temel unsur bulunmaktadır. İlk olarak tematik analizde verilerin daha detaylı kodlanarak analiz edilebilmesidir. İkinci olarak ise bu kodların araştırmacı tarafından temalandırılıp yeniden yorumlanarak okuyucuya sunulabilmesidir.

Veri Toplama Süreci

Haber sitelerinin belirlenmesinde dünyanın önde gelen analiz sitelerinden olan ve ilgili ana bilim dallarında yapılan tezlerde de referans olarak kullanılan Similarweb verileri temel alınmıştır. Similarweb'in her ay yayınladığı "En Popüler Web Siteleri" istatistiklerinde yer alan listelere "*Haberler ve Medya Yayıncıları*" ve "*Spor*" filtrelemeleri uygulandığında karşımıza çıkan tablo şu şekildedir:

Tablo 1: Similarweb Türkiye İstatistiklerine Göre Belirlenen Araştırma Örneklemi

SW Genel Sıralama	Haberler ve Medya Yayıncıları	Web Sitesi
10	1	https://www.hurriyet.com.tr/
13	2	https://www.milliyet.com.tr/
14	3	https://www.sozcu.com.tr/
15	4	https://sabah.com.tr/
16	5	https://www.haberturk.com/
SW Genel Sıralama	**Spor**	**Web Sitesi**
34	1	https://www.fotomac.com.tr/
37	2	https://www.fanatik.com.tr/

Tabloda görüldüğü üzere Similarweb'in istatistiklerine göre Türkiye'deki en popüler ilk 50 internet sitesi arasında araştırma alanımıza giren "Haberler ve Medya Yayıncıları" kategorisindeki en popüler ilk 5 internet sitesi ile "Spor" kategorisinde yer alan 2 internet sitesi araştırma örneklemi olarak belirlenmiştir.[3] Bu sitelerden Hürriyet ve Fanatik haber sitelerinde gelişmiş arama özelliği bulunduğundan dolayı bu iki site ana kaynak olarak belirlenmiş ve ilgili anahtar kavramlar bu sitelerde taranmıştır. Bu iki haber sitesinde yapılan taramalarda ulaşılan haberlerin diğer beş haber sitesinde yer alıp almadığını tespit etmek için ise ilgili sitelerde çoklu kelime arama gibi özellikler bulunmadığından dolayı site uzantılarıyla sınırlandırılarak Google Advanced Search gelişmiş arama özelliği kullanılmıştır.

Hem haber sitelerinde hem de Google Advanced Search'te yapılan aramalar son 10 yıl ile (Ocak 2012-Ekim 2022) sınırlandırılmış olup bu aramalarda haberin bir şekilde sporla ilgili olması ve "spor", "futbol", "basketbol", "voleybol", "olimpiyat", "taraftar", "spor kulübü", "tribün", "federasyon", "lig" kelimelerinin her birinin ayrı ayrı "lgbt", "lezbiyen", "gay", "gey", "biseksüel", "eşcinsel" ve "cinsel yönelim" kelimeleriyle aynı haber metninde geçiyor olması dikkate alınmıştır. Örneğin ilk kelime olan "spor" iki ana kaynak ve Google Advanced Search sayfasında "spor" + "lgbt", "spor" + "lezbiyen", "spor" + "gay", "spor" + "gey", "spor" + "biseksüel", "spor" + "eşcinsel" ve "spor" + "cinsel yönelim" şeklinde

[3] Spor kategorisinde ilk 50'de 3 internet sitesi yer almakla birlikte https://www.transfermarkt.com.tr/ uzantılı sitede sadece transferlerle ilgili istatistiklere/verilere yer verilmesi nedeniyle bu site örneklem dışında bırakılmıştır.

aranmıştır. Ardından tüm bu kombinasyonlar "futbol", "basketbol", "voleybol", "olimpiyat", "taraftar", "spor kulübü", "tribün", "federasyon", "lig" kelimelerine de uygulanmıştır.

Tüm bu taramalar sonucunda 55 haber sadece Hürriyet'te, 6 haber sadece Fanatik'te, 15 haber ise her iki ana kaynakta olmak üzere toplam 76 haber tespit edilmiştir. Bu 76 haberin ayrıca diğer dört kaynakta yer alıp almadığına dair Google Advanced Search ile taramalar yapılmıştır. Bu taramalar esnasında mevcut haberler dışında tespit edilen Habertürk'teki iki haber de yine veri setine eklenmiş olup toplamda 78 haber metni üzerinden tematik analiz gerçekleştirilmiştir. Tüm haberler kronolojik olarak sıralanmış ve her bir habere metin içerisinde "Haber-01", "Haber-78" şeklinde isimlendirilerek yer verilmiştir.

Veri seti oluşturulurken haber metinleri belirli özellikleriyle birlikte ("kaynak site", "haber linki", "haber tarihi", "site alt kategorisi", "ajans", "yazar"/"muhabir") Excel tablosuna işlenmiştir. Bu teknik özelliklerin dışında haberin içeriğine yönelik olarak da "haber başlığı", "haber konusu", "habere konu olan spor kulübü/sporcu ve cinsiyeti", "haber konusu olayın yaşandığı yer (yurtiçi-yurtdışı)", "haberin eşcinsellikle doğrudan-dolaylı ilgisi", "spor dalı" ve "haberde öne çıkan kavramlar" yine aynı Excel tablosuna işlenmiştir.

Ulaşılan Veri Seti

Tüm çalışma boyunca konuyla ilgili toplam 78 haber belirlenmiş ve analize alınmıştır. Bu 78 haberin 15 tanesi her iki haber sitesinde olmak üzere 70 tanesi Hürriyet haber sitesinde, 21 tanesi Fanatik haber sitesinde yer almaktadır. Bunların dışındaki 2 haber ise sadece Habertürk haber sitesinde geçmektedir. Yapılan taramalar sonucunda sadece Habertürk'te yer alan iki haber dışındaki 76 haberin 27 tanesine Milliyet haber sitesinde, 20 tanesine Habertürk haber sitesinde, 14 tanesine Sözcü haber sitesinde, 11 tanesine Sabah haber sitesinde ve beş tanesine ise Fotomaç haber sitesinde rastlanmıştır.

Tablo 2: Yıllara Göre Haber Sayıları

Yıl	Haber Sayısı
2012	7
2013	10
2014	20
2015	11
2016	4

2017	8
2018	2
2019	6
2020	3
2021	6
2022	1

Tablo 2'de yer alan haberlerin oluşturulma tarihlerine bakıldığında 2012 yılına ait 7 haber, 2013 yılına ait 10 haber, 2014 yılına ait 20 haber, 2015 yılına ait 11 haber, 2016 yılına ait 4 haber, 2017 yılına ait 8 haber, 2018 yılına ait 2 haber, 2019 yılına ait 6 haber, 2020 yılına ait 3 haber, 2021 yılına ait 6 haber ve 2022[4] yılına ait ise 1 haber tespit edilmiştir. Burada 2014 yılında yer alan 20 haber dikkat çekmektedir. Bu yıla ait haber içeriklerine bakıldığında 5 tanesinin Rusya'da gerçekleştirilen Sochi Kış Olimpiyatları ve bu olimpiyatlar çerçevesinde Rusya'nın aldığı Anti-Gay Yasası olarak zikredilen ve LGBT propagandasının yapılmasını yasaklayan kararlar bağlamında olduğu görülmektedir. Aynı yıla ait 4 haber ise Türkiye'de devam eden Halil İbrahim Dinçdağ davasına yönelik haberlerdir. Bunun dışında yıllara ait haber dağılımında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 3: Kategorilere Göre Haber Sayıları

Haber Kategorileri	**Haber Sayısı**
Spor Arena	42
Avrupa Haberleri	8
Gündem Haberleri	7
Spor Haberleri	6
Yazarlar	5
Dünya Haberleri	4
Kelebek (Hürriyet)	3
Basketbol Haberleri	1
Eğlence	1
Yerel Haberler	1
Toplam	78

78 haberin ilgili sitelerde hangi kategoriler altında yer aldığı incelendiğinde (Tablo 3) tutarlı bir kategorizasyondan söz etmek mümkün olmasa da[5] ilgili başlıklar fikir vermesi açısından zikredilebilir. Bu bağlamda

[4] Kasım ve Aralık ayları hariçtir.
[5] Örneğin Rusya ile ilgili bir haber "Yerel Haberler" kategorisinde yer alabiliyor. Diğer yandan aynı konuyu işleyen bir haber ise kimi zaman coğrafya baz alınarak "Avrupa Haberleri" kategorisinde yer alıyorken kimi zaman haber konusu baz alınarak benzer bir habere "Spor Arena" kategorisinde yer verilebiliyor.

"Spor Arena" haber kategorisinde 42, "Avrupa Haberleri" haber kategorisinde 8, "Gündem Haberleri" haber kategorisinde 7, "Spor Haberleri" haber kategorisinde 6, "Yazarlar" haber kategorisinde 5, "Dünya Haberleri" haber kategorisinde 4, "Kelebek (Hürriyet)" haber kategorisinde 3 ve "Basketbol Haberleri", "Eğlence", "Yerel Haberler" haber kategorilerinde ise birer haber bulunmaktadır.

Tablo 4: Spor Dalına Göre Haber Sayısı

Spor Dalı	Futbol	Basketbol	Olimpiyat	Diğer
Haber Sayısı	54	9	5	10

78 haber içeriği spor dalı bağlamında da kategorizasyona tabi tutulmuştur (Tablo 4). Buna göre 78 haberden 54'ü "futbol", 9'u "basketbol", 5'i "olimpiyat", 10 tanesi ise "diğer" olarak sınıflandırılmıştır.

Tablo 5: İçerik ve Cinsiyete Göre Haber Sayıları

İçerik	**Haber Sayısı**
Sporcu	52
Kurum/Kulüp	17
Her ikisi	9

Cinsiyet	**Haber Sayısı**
Erkek	47
Kadın	14

Tablo 5'te ise haberlerin içeriğine yönelik habere konu olan hususun bir sporcuyla mı yoksa bir spor kulübü veya bir başka kurumla mı ilgili olduğuna dair veri setine bakıldığında 78 haberden 52'sinin sadece sporcu(lar)[6] ile, 17'sinin sadece kurumlarla, 9 tanesinin ise hem sporcu hem de kurumlarla ilgili olduğu tespit edilmiştir. Buna göre haberlerin baskın çoğunluğunun eşcinsel sporcularla ilgili olduğu belirtilebilir. Haberlere konu olan sporcuların cinsiyetlerine bakıldığında ise 47 haberde erkek, 14 haberde ise kadın sporcular ilgili haberlerin konusu olmuştur.

Tablo 6: Yurt içi – Yurt dışı ve Doğrudan – Dolaylı İlgili Olma Durumuna Göre Haber Sayıları

Yurt içi-Yurt dışı	**Haber Sayısı**
Yurt içi	17
Yurt dışı	61

Doğrudan-Dolaylı	**Haber Sayısı**
Doğrudan	67
Dolaylı	11

Haberler "yurt içi" ve "yurt dışı" olarak kategorize edildiğinde 78 haberden 61'inin yurt dışı, 17'sinin yurt içi haber olduğu görülmektedir (Tablo 6). Yurt içi haberler kendi içerisinde incelendiğinde 17 haberin 13'ünün "eşcinsel hakem" olarak haber metinlerinde geçen Halil İbrahim Dinçdağ ile ilgili tespit edilmiştir. Buna göre Türkiye'de spor haberlerinde

[6] Buradaki "sporcu(lar)" kategorisinde "hakem(ler)" de yer almaktadır. Zira bu kategorizasyondaki amaç haber konusunun bireyselden öte kurumsal bir yönü olup olmadığını tespit etmektir.

eşcinselliğin konu edildiği haberlerin baskın çoğunluğunun yurt dışı kaynaklı haberler olduğu ifade edilebilir. Tablo 6'da tüm haberler aynı zamanda haber metninin doğrudan mı eşcinsellikle ilgili bir haber olduğu yoksa farklı bir haber içerisinde geçen, dolaylı olarak eşcinselliğe değinilen bir haber mi olduğu dikkate alınarak da kategorize edilmiştir. Buna göre 78 haberin 67 tanesinin doğrudan, 11 tanesinin ise dolaylı olarak eşcinsellikle ilgili olduğu tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Veri analiz sürecinde tematik analiz aşamaları takip edilmiştir: Araştırma probleminin belirlenmesi, analizi yapılacak verinin seçimi/sınırlandırılması, veri seti üzerinden kodlamaların gerçekleştirilmesi, kodların bir araya getirilerek tema ve alt temaların belirlenmesi ve bu temaların yorumlanarak okuyucuya sunulması. Tematik analizde "temalar" ortak bir fikir oluşturmak için bilinçli olarak bir araya getirilmiş kodlardan oluşan geniş bilgi birimleridir (Braun ve Clarke, 2006; Creswell, 2018). Bu bağlamda ilk adım olarak konuyla ilişkili anahtar kavramlar belirlenmiş; ilgili kavramlar çerçevesinde veri seti oluşturulmuş; bu veri seti detaylı bir okumayla kodlanmıştır. Bu aşamada genel olarak haber metinlerinin daha özelde ise haber başlıklarının içerikleri eşcinsellik ile ilgili görüşler dikkate alınarak *olumlayan, olumsuzlayan* ve *nötr* olarak değerlendirilmiş ve bu değerlendirmelere götüren kavram ve ifadeler ortaya çıkarılmıştır Bu noktada ilk kodlama sonucunda 232 adet kod belirlenmiştir. Ardından bu kodlar yeniden değerlendirilmiş ve tüm veri seti altı ana tema altında tasnif edilmiştir. Son olarak bu temalar altında ilgili veriler yorumlanarak okuyucuya sunulmuştur.

Bulgular

Ulaşılan haber içerikleri tematik olarak altı alt başlık altında toplanmıştır. Bulguların tematik sunumundan önce haber metinlerinin baskın çoğunluğun (61) yurtdışı kaynaklı haber olduğunu ve bunlarından dördü hariç hepsinin Türkiye'de yayınlanan haber sitelerine yorumsuz bir tercümeyle aktarılarak haberleştirildiğini belirtmek gerekmektedir. Bu 61 haber başlık ve içerik bağlamında değerlendirildiğinde 50 tanesinin olumlu algı, 2 tanesinin olumsuz algı yüklü olduğu tespit edilmiştir. 9 tanesinde ise nötr bir sunum biçimi görülmüştür. Olumlu algı yüklü haber metinlerinde başlık ve içeriğe yansıyan kavramlar ve ifadeler incelendiğinde eşcinsellik ve eşcinsel bireylerle ilgili olarak "*eşcinsellerin futbol aşkı*", "*kahraman*", "*haklarını savunan*", "*mutlu*", "*özgür*", "*mücadele*", "*destek*", "*gurur*", "*onur*", "*devrimci bir karar*", "*medeni ve insani*", "*güvenli*", "*harika*", "*toplumu ileri*

taşıma", "*gizlemeyen*", "*güçlü hissetme*", "*korkuyu kırma*", "*dünyada bir ilk*", "*tarihi bir olay*", "*sevgi*", "*delicesine sevme*", "*örnek olma*", "*cesur*", "*cesaret*", "*cesaretlendirme*", "*baskıları yıkmak*", "*kararlılık*", "*muhteşem aile*", "*sorumluluk*", "*en gözde çift*" gibi ifadeler söz konusu iken "karşıt" görüşlere yönelik ise "*tabu*", "*son tabu*", "*ön yargı*", "*sert düşünce*", "*ilkel çağlardaki gibi*", "*toleranssızlık*", "*dışlanma*", "*ayrımcılık*", "*homofobi*", "*mahalle baskısı*", "*tehdit*", "*saldırı*", "*kaba*", "*nefret suçu*" ifadeleri metinlerde kendilerine yer bulmuştur. Olumsuz algı yüklü iki haberin ilkinde ABD'deki bir kız lisesinde koçluk yapan lezbiyen bir öğretmenin ilişki yaşadığı bir kız öğrencisine tecavüz etmekle suçlanması, ikincisinde ise Brezilya milli takım kampında bir erkek futbolcunun dört erkek tarafından tecavüze uğraması haber metinlerine yansımıştır.

Geriye kalan 17 "yurtiçi" haberin 13 tanesi Türkiye'de spor camiasından eşcinsel olduğunu ilan eden ilk kişi olan hakem Halil İbrahim Dinçdağ ile ilgili, diğer dört tanesi ise sırasıyla; bir Fenerbahçeli oyuncunun hakeme "eşcinsel" imasında bulunmasıyla, bir UEFA Hakem Komitesi üyesinin Türkiye'de iken gazetecilere eşcinsellik ile ilgisi soruya verdiği cevapla, Futbolda Cinsel Şiddet ve Cinsiyet Ayrımcılığı başlığı ile düzenlenen bir sempozyumla ve son olarak da bir Galatasaraylı futbolcunun LGBT Pride tişörtü giymesiyle ilgilidir. Bu 17 haberin hepsi pozitif algı yüklü olup haber metinlerinde "*cesur*", "*mücadele*", "*ezilenlerin sesi*", "*sosyal sorumluluk*", "*bilinçlenme*", "*ileri görüşlülük*", "*hoşgörü*", "*saygı ödülü*", "*zafer*", "*tabuları yıkmak*" ve "*gurur*" ifadeleri ön plana çıkmaktadır.

1. Açılma (Dolaptan Çıkma) ve Açılmaya Teşvik

78 haberin metinlerinden oluşan veri setinde yapılan kodlamaların büyük ölçüde LGBT literatüründe "dolaptan çıkma" olarak tabir edilen "açılma" temasıyla ilgili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bu temada yer alan haberlerin çoğunda "açılma"nın yanı sıra "açılma"ya teşvik edici ifadelere dair kodlamalar da gerçekleştirilmiştir (Haber-6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 25, 28, 29, 35, 40, 43, 49, 50, 54, 55, 67, 68, 70, 71, 73, 76, 77).

Bu tema çerçevesinde dikkat çeken hususların başında "açılma", yani eşcinselliğini duyuran sporcuların "kahraman" ilan edilmesi yer almaktadır. Fanatik'te yer alan "*Eşcinsel bir Kahraman Gerek*" başlıklı haberde (Haber-04) Manchester United kalecisi Lindegaard'ın bloğunda paylaştığı yazı yer

almaktadır ve yazı "*Şunu söylemeliyim ki, onların da (eşcinsellerin de) bir kahramana ihtiyaçları var. Futbolda başarılı olan ve kendi cinsiyetini sonuna kadar savunan birine.*" cümleleriyle sona ermektedir. Hürriyet'te yer alan "*Futboldaki Son Tabu Yıkılıyor mu?*" başlıklı haberde (Haber-16) ise şu ifadelere yer verilmektedir:

> "Almanya Teknik Direktörü Löw, kaptan Lahm, kaleci Neuer, Bayern Münih başkanı Uli Hoeness hepsi futbolda bu son tabunun kalkması gerektiğini söylüyor. Ama teoride olanın pratikte nasıl uygulanabileceğini kimse bilmiyor. Bu nedenle Almanya'da eşcinsel olduğunu açıklayacak ilk profesyonel futbolcu kahraman ilan edilecek."

Benzer şekilde bu tema altında yer alan haberlerde "açılma" durumlarının ilgili spor dalında veya ülkede "ilk" olma durumları da vurgulanmakta ve bu durum "*cesaret*" ve "*tabu yıkma*" gibi ifadelerle haberleştirilmektedir. Örneğin Haber-25 ve 35'te Jason Collins'in NBA maçında forma giyen ve "*eşcinsel olduğunu gizlemeyen ilk basketbolcu*" olduğuna, Haber-28'te Missouri Üniversitesi oyuncularından Michael Sam'in "*eşcinsel olduğunu gizlemeyen ilk oyuncu*" olarak NFL tarihine geçtiğine, Haber-54'te İngiltere'de futbol hakemliği yapan Ryan Atkin'in, "*İngiltere'de görev yapan ilk eşcinsel hakem*" olduğuna, Haber-55'te dünya şampiyonluğu ve olimpiyat ikinciliği olan Britanyalı atlet Colin Jackson'ın "*İsveç'te verdiği bir röportajda eşcinsel olduğunu*" açıkladığına ve Haber 71'de ise önceden Hull City'de oynayan Thomas Beattie'nin 30 yıl sonra eşcinsel olduğunu açıkladığına yer verilmektedir. Gay olduğunu açıklayan Carl Nassib ile ilgili Fanatik'te yer alan haberde (Haber-76) ise bu "açılma" durumu şu şekilde haberleştirilmiştir:

> "Amerikan Futbolu'nun ünlü isimlerinden 28 yaşındaki oyuncu Carl Nassib, eşcinsel olduğunu açıklayarak tarihe geçti. Nassib, NFL (ABD Ulusal Futbol Ligi) tarihinde cinsel kimliğini açıklayan ilk LGBT birey olarak tarihe geçti.

Diğer yandan sadece "açılma" haberleri değil, açılmaya teşvik ve LGBT bireylere destek içerikli haberlerde de "ilk", "dünyada bir ilk" ve "tarihi" gibi vurgulara ve pozitif anlam yüklü ifadelere yer verilmiştir. Hürriyet'teki "*Dünyada Bir İlk! Rayo Vallecano LGBT Renklerindeki Formalarla Oynayacak*" (Haber-39) ve "*Olimpiyat Tarihine Geçen Lezbiyen Çift*" başlıklı haberler (Haber-49) bunlara örnek olarak zikredilebilir.

2. Eşcinselliğe İlişkin Kodlamalar

Veri setinde yapılan kodlamaların ulaştırdığı bir diğer tema ise "Eşcinsel/lik = … Teması"dır. Bu tema altında yer alan kodlamalar arasında eşcinsel olma durumu *gururlu/onurlu* olma, *cesur/cesaretli* olma, *örnek* ve *gizlemeyen* olma, *güçlü, mücadeleci, kararlı* ve *devrimci* olma, *harika karakterli* olma, *zararsız* olma; *tabuları yıkan* olma, *ileri görüşlü* ve *medeni* olma; *çeşitliliği savunan, özgür* ve *farklı* olma gibi ifadelerle tanımlanmışlardır (Haber-1, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 17, 25, 27, 28, 29, 35, 38, 43, 44, 54, 68, 70, 73, 75).

Eşcinsellerin cesur olmasıyla ilgili olarak Hürriyet'te yer alan bir haberde (Haber-07) hakeme yönelik "gay" imasında bulunduğu iddia edilen Fenerbahçeli oyuncu Raul Meireles, savunmasında şu ifadelere yer vermektedir:

> "Ayrıca eşcinsel olduğu anlamına gelen hareket yaptığım şeklinde suçlanıyorum. Ben onun korktuğunu söylemek anlamında bir işaret yaptım. Ben global bir hareket olduğunu düşünüyorum. Eşcinsel birine böyle bir şey yapmam, çünkü onun cesurca bu tercihi yaptığını bilirim ve böyle biri de cesurdur. Benim de eşcinsel arkadaşlarım var, eşcinsel olurken cesur olmanız gerekir."

Haber-13'te ise NBA'de eşcinsel olduğunu açıklayan ilk oyuncu olan Jason Collins'e Beyaz Saray, Bill Clinton ve bazı NBA oyuncularından destek geldiği bilgisi ve Wizards takım başkanı E. Grunfeld'in de destek paylaşımı yer almaktadır. Grunfeld ilgili paylaşımında "*Jason ile büyük onur duyuyoruz, hayatını gururla ve açık bir şekilde yaşama kararını destekliyoruz*" ifadelerini kullanmıştır. Haber-43'teki haberde ise NBA'de görev yapan hakem Bill Kennedy'nin "*NBA hakemi ve gay olmaktan gurur duyuyorum*" sözlerine yer verilmiştir.

Halil İbrahim Dinçdağ'ın görüşlerine yer verilen Haber-27'de Dinçdağ ile ilgili olarak "*Türkiye'de 18 taraftar grubu tarafından destek gördüğünü ve taraftarların oyuncular ve yöneticilerden daha ileri görüşlü olduğunu belirtti.*" ifadelerine yer verilmektedir. Haber-67'de ise Hürriyet yazarlarından Uğur Vardan'ın şu ifadeleri yer almaktadır:

> "Kadın futbolunda beni heyecanlandıran şey, karakterlerinin erkek futbolundan daha ilginç olmaları. Amerikan takımının kaptanı mesela. Megan Rapinoe harika bir karakter. Eşcinsel olduğunu saklamıyor mesela. Erkek futbolunda bir oyuncunun eşcinsel olduğunu açıkladığını düşünsenize."

Habertürk'te yer alan "*Gol Kralı Eşcinsel Futbolcu*" başlıklı yazıda (Haber-14) eşcinsel olduğunu açıklayan ilk NBA oyuncusu Jason Collins ile ilgili olarak da şu cümlelere yer verilmektedir:

> "Eşcinsellerin evlenebildikleri, evlat edinebildikleri, eşcinsellerin haklarını korumak için birçok düzenlemenin bulunduğu ve toplumun bir bölümünün bu konuya hayli açık fikirle bakabildiği bir toplum olan ABD'de bile bu gelişme şoke edici olabildi. Çünkü bugüne kadar içinde bulunduğu dünyanın sert kurallarını ve güçlü mahalle baskılarını yıkmayı hiçbir eşcinsel sporcunun göze alamayacağı düşünülüyordu. Ve tek bir insan bunu göze alınca da insanlar inanmakta zorlandılar. Ama oldu bu. Tek bir insan, son derece devrimci bir karar alarak cesur davrandı ve bundan sonra profesyonel spor dünyasının artık eskisi gibi olamayacağı da tahmin ediliyor. Bu dünyada ilişkilerin çok daha medeni ve insani olmaya başlaması bekleniyor. Bundan sonra maço, sert erkeklerin geri çekilme zamanı bu dünyada."

3. Homofobiye İlişkin Kodlamalar

Haber metinlerinde bir yandan eşcinsel bireylere ve eşcinselliğe dair bir önceki temada yer verilen olumlayıcı ifadeler kendine yer buluyorken diğer yandan daha çok "homofobik" olarak tanımlanan, diğer bir ifadeyle LGBT ideolojisini/aktivizmini desteklemeyen kesim ve düşünceye dönük kodlamalar da gerçekleştirilmiştir. Bunlar arasında: *ön yargılı* olma, *sert, kaba* ve *maço* olma, *ilkel* ve *geri görüşlü* olma, *deli* olma, *dışlayan* ve *tehdit eden, nefret suçu işleyen, saldırgan* ve *düşman* olma, *toleranssız* ve *bilinçsiz* olma ifadeleri yer almaktadır (Haber-4, 8, 11, 14, 16, 26, 27, 36, 40, 44, 56, 62, 68, 73).

Bu bağlamda "*Eşcinsel bir Kahraman Gerek*" başlıklı haberde (Haber-04) Manchester United kalecisi Lindegaard insanların ilkel çağlardaki gibi düşündüğünü, futbolcunun hırslı ve güçlü olmasını istediğini ancak eşcinsel oyuncuların zayıf olacaklarına inandıklarını belirtmektedir. Lindegaard devamında "*Bütün dünya gelişirken, uygarlaşırken, futbol seyircisi bu toleranssızlık içinde sıkışıp kalmış durumda. Futbolu seven birçok eşcinsel genç, korkudan sporu bırakıyor.*" ifadelerine yer veriyor.

Haber-73'te ise eşcinsel futbolcuların "açılma"larını teşvik etmek amacıyla bir araya gelen bir grup futbolcunun başlattığı kampanyaya yer verilmektedir. Aralarında ünlü futbolcuların da yer aldığı ortak açıklamada "*Sizi destekleyeceğiz ve cesaretlendireceğiz. Eğer gerekirse size yapılan*

düşmanlığa karşı sizi savunacağız. Sizin yanınızdayız" şeklindeki cümleler yer almaktadır.

Diğer yandan "Evli, Mutlu, Gay Futbolcu" başlıklı haberde (Haber-8) İngiltere Premier Lig oyuncularından Matt Jarvis, LGBT'ye destek için 'Attitude' dergisine verdiği pozlarla ilgili olarak yaptığı açıklamada "*Bir futbolcunun eşcinsel olmasında anormal bir durum yok. Eğer böyle olduğunu düşünüyorsanız delirmiş olmalısınız*" ifadelerine yer verdi. Haber 14'te yer alan "Homofobik Toplum" alt başlığında ise yazar dağdan inmiş bir terörist ve üst düzey bir askerin yanı sıra spor dünyasından bir gol kralının da rahatça eşcinsel olduğunu açıklaması hayalini kurduğunu şu cümleleriyle dile getirmektedir:

> "Bu mekanizma aslında homofobik önyargıların bizi nasıl da teslim almış olduğunu gösteriyor. Bu yüzden ben beyinlerimizi zorlayarak değiştirmek istediğimden bir gol kralının, dağdan yeni inmiş bir teröristin veya bir üst düzey askerin de eğer eşcinsel ise bunu rahatça açıklaması gerektiğini savunuyorum, bunun hayalini kuruyorum."

4. Mutlu Çift/Aile Teması

Veri setinde spor dünyasındaki eşcinsel birlikteliklere yönelik haber metinleri de yer almaktadır. Bu tema altında yer alan kodlamalar arasında *evli, mutlu ve gay* olma, *kadınlar futbol dünyasının en gözde çifti*, *delicesine sevme*, *aşk*, *lezbiyen çift*, *eşcinsel sevgili* gibi ifadeler yer almaktadır (Haber-6, 8, 31, 37, 40, 49, 55, 61, 63, 72).

Bu bağlamda Hürriyet'te yer alan "*Olimpiyat Tarihine Geçen Lezbiyen Çift*" başlıklı haberde (Haber-49) Kate ve Helen isimli iki Hokey oyuncusunun olimpiyatlarda aldığı madalya söz konusu edilmektedir. Haber içeriğinde iki lezbiyen oyuncunun nişan ve resmi nikahları hakkında bilgiler paylaşılmakta ve Rio olimpiyatlarıyla ilgili şu cümlelere yer verilmektedir:

> "2016 Rio Olimpiyat Oyunları'nda altın madalya kazandıktan sonra hemen eşine sarılan Kate, Helen'e olan aşkını şöyle dile getirdi: "Bir erkekle veya bir kadınla berabersin. Bu kimi ilgilendirir? Birine âşık olmuşsun ve delicesine seviyorsun. Hepsi bu."

Bunun dışında bu tema altındaki haberlere Hürriyet'te yer alan "*Evli Mutlu Gay Futbolcu*" (Haber-8), "*Rakip Takımlarda Oynayan Basketbolcu Lezbiyen Çift Nişanlandı*" (Haber-31), "*Angel McCoughtry, sevgilisi Brande Elise ile nişanlandı*" (Haber-37) ve "*Bayern Münih'te Eşcinsel Evlilik*" (Haber-61) başlıklı haberler örnek olarak gösterilebilir. Aynı zamanda

Haber-63'te yer alan "*Dışarıda sevgili, sahalarda rakip!*" başlıklı haberde ise BBC'nin lezbiyen ilişki yaşayan iki kadın futbolcu Alisha Lehmann ile Ramona Bachmann'ın hayatını belgesel olarak yayınladığı ifade edilmektedir. Lehmann ve Bachmann isimli bu lezbiyen çiftle ilgili Fanatik'te yer alan bir diğer haberde (Haber-72) ise bu ikili "*Kadınlar futbol dünyasının en gözde çifti olan eşcinsel yıldızlar*" şeklinde lanse edilmektedir.

5. *"Eşcinsel Hakem"*

Toplam veri setindeki 78 haberin sadece 17'sinin yurtiçi haber olduğu ve bunun da 13'ünün "eşcinsel hakem" Halil İbrahim Dinçdağ davası ile ilgili olduğu belirtilmişti. Bu 13 haber üzerinde yapılan kodlamaların bu dava süreciyle ilgili haberler çerçevesinde Dinçdağ ve avukatının ifadelerinden ve de kendisiyle yapılan röportajlardan müteşekkil olduğu görülmektedir. Bu bağlamda gerçekleştirilen kodlamalar arasında Dinçdağ *hakları savunan*, *ezilenlerin sesi* olan, *cesur* ve *mücadeleci* olan, *zafer kazanan*, *tabuları* ve *ön yargıları yıkan*, davacı oldukları kimseler tarafından ise *dışlanan*, *ayrımcılığa uğrayan*, *homofobik tutumlara maruz kalınan* kişi olarak haber metinlerine yansımıştır (Haber-2, 3, 5, 26, 27, 30, 33, 36, 44, 45, 46, 47, 57).

Yurtiçi haberlerinin baskın çoğunluğu oluşturan bu haber metinleri aynı zamanda Dinçdağ'ın davası sürecini de aktarır niteliktedir. Konu ile ilgili son haberde (Haber-57) Dinçdağ'ın Merkez Hakem Kurulu başkanlığına aday olduğu belirtilmektedir. Diğer yandan "eşcinsel hakem" ile ilgili konunun yurtdışından da takip edildiği ve desteklendiğini ortaya koyan "*Türk Gay Hakeme Almanya'da Ödül*" başlıklı haber (Haber-34) metni ise şu şekildedir:

> "Türkiye'de eşcinsel olduğu için hakemlik yaptırılmayan Trabzon Bölgesi eski hakemlerinden Halil İbrahim Dinçdağ Berlin'de "Saygı ödülü" ile ödüllendirildi. Dinçdağ'a ödülünü eşcinsel olduğunu yıllar önce duyuran Berlin Eyalet Başbakanı Klaus Wowereit verdi… Wowereit, 2002 yılında Berlin Eyalet Başbakanı seçildiği gün, yaptığı konuşmasında eşcinsel olduğunu duyurmuştu. Wowereit, Dinçdağ'ı mücadelesinden dolayı tebrik etti."

6. *Diğer Temalar: İntihar, Siyaset ve Ticaret*

Buraya kadar ifade edilen temaların dışında özellikle satır arası okumalar yapıldığında eşcinsel yaşam tarzına ve eşcinsel sporcuların yaşadığı bazı psikolojik sorunlara dair temalara da ulaşılmıştır. Diğer yandan LGBT

ideolojisi üzerinden siyasi ve ticari menfaat devşirmeye dair kodlamalar da gerçekleştirilmiştir.

Bu bağlamda haber metninde çoğu zaman herhangi bir dışlanma veya nefret suçuna maruz kaldığı belirtilmeksizin kimi eşcinsel sporcuların intihar ettiği veya hayatlarının belirli dönemlerinde intihar etmeyi düşündüğü haber metinlerine yansımıştır (Haber-11, 29, 34, 66, 69, 71). Örneğin Haber-11'de "*Bugüne kadar sadece iki futbolcu eşcinsel olduğunu ilan etti. İngiliz Justin Fashanu, eşcinsel olduğunu açıkladıktan sonra 1998 yılında intihar etti.*" ifadelerine yer verilirken, Haber-29'da eşcinsel olduğunu açıklayan lan Thorpe ile ilgili olarak "*Avustralyalı yüzücü daha önceki açıklamalarında "ağır depresyon geçirdiğini, intihar etmeyi düşündüğünü ve çok fazla alkol tükettiğini" söylemişti. Polis, Thorpe'yi şubat ayında, Sydney'de ailesinin evinin yakınlarında bilincini kaybetmiş halde bulunmuştu.*" cümlelerine yer verilmiştir. Eşcinsel olduğunu açıklayan ünlü Ragbi oyuncusu Gareth Thomas'ı habere taşıyan Haber-66'da ise Thomas'ın *HIV virüsü taşıdığını ve hastalığı yüzünden intihar etmeyi düşündüğü*ne dair yaptığı açıklama haber metnine yansımıştır.

Lezbiyen bir sporcunun intihar haberini aktaran Haber 34'te ise konu haber metnine şu şekilde yansımıştır:

> "İngiltere'de West Ham spor kulübünün kadın futbol takımında forma giyen 20 yaşındaki Katie Sheppard, lezbiyen sevgilisi ilişkilerini ailesine açıklamak istemeyince kendini asarak intihar etti… Adli tabip dava sonucunda Sheppard'ın ölümünde "hiçbir suç unsuru bulunmadığı" kararına vardı ve ailesine başsağlığı diledi."

Diğer temalar bağlamında veri setinde gerçekleştirilen kodlamalardan bir kısmı da sporun LGBT ideolojisi üzerinden siyasete alet edilmesiyle ilgilidir. Bu bağlamda özellikle Rusya'nın LGBT propagandasını engellemeye yönelik çıkardığı "*anti-gay*" yasası 22. Kış Olimpiyatları'nın gerçekleşeceği dönemde haberlere konu olmuştur. Kimi Avrupa ülkelerinin protesto ettiği bu yasaya yönelik Putin, "*Bizdeki cinsel azınlıklar yasası bunun propagandasını yapanlar içindir. Kendisini farklı hisseden hiç kimse Rusya'da mağdur edilmemektedir. İş veya özel hayatında sorun yaşamamaktadır. Kimsenin mesleğinde yükselmesine de engel olunmuyor. Bu yüzden olimpiyatlara gelecek konuklarımızın rahat olmalarını tavsiye ederim.*" açıklamasında bulunmuştur. Diğer yandan bu durumun *sporun siyasete alet edilmesi* ve buradan hareketle *siyasal konjonktürde bir çıkar elde etme* çabası olduğu vurgulanmıştır (Haber-20, 21, 22, 23, 24).

LGBT ideolojisinin siyasete alet edilmesiyle ilgili diğer bir gelişme ise Almanya'da yaşanmıştır. Münih'te gerçekleşecek Almanya-Macaristan maçında *Allianz Arena'nın LGBTİ+ bireylerle dayanışma amacıyla gökkuşağı renkleriyle ışıklandırılma isteğine* UEFA izin vermeyince bu karara tepki olarak Frankfurt ve Köln'de yer alan sahaların ışıklandırılması önerisinde bulunulmuştur. Bu bağlamda Macaristan Dışişleri Bakanı Peter Szijjarto, "*Bir spor müsabakasını politikayla karıştırmak oldukça vahim bir durum. Tarih bunun kötü olduğunu gösteren örneklerle dolu. Bunu en iyi Almanlar bilmeli*" ifadeleriyle Almanlara Nazi hatırlatmasında bulunmuştur (Haber-74).

Son olarak LGBT'ye destek dayatmasını konu edinen Hürriyet'teki bir habere (Haber-78) göre ise Senegalli oyuncu Gueye, Montpellier-PSG maçında "*17 Mayıs Uluslararası Homofobi, Bifobi ve Transfobi ve İnterfobi Karşıtlığı Günü*"ne destek vermek için tasarlanan gökkuşağı renklerinin yer aldığı formayı giymeyerek, maça çıkmamıştır. Devamında yaşananlar ise haber metnine şu şekilde yansımıştır:

> "Gueye'nin sakatlığı olmamasına rağmen maça çıkmak istememesinin maç öncesi giyilen gökkuşağı renkli formayı giymeyi reddetmek olduğunun iddia edilmesinin ardından Fransa Futbol Federasyonu'ndan tepki geldi… Fransa Futbol Federasyonu Ulusal Etik Konseyi Gueye'ye bir mektup yazarak olaya açıklık getirmesini istedi. Mektupta maçta forma giymemesiyle ilgili durumun 'asılsız iddialara' dayandırılması halinde oyuncudan bir açıklama beklendiği ve bu açıklamayı söz konusu formayı giyerek yapmaya davet edildiği yazıldı… Fransa'da homofobi ile suçlanan Gueye'ye ülkesi Senegal'den ise üst düzey destek geldi. Senegal Cumhurbaşkanı Macky Sall, Twitter hesabından; "*Idrissa Gana Gueye'i destekliyorum. Onun dini inançlarına saygı duyulmalı.*" paylaşımında bulundu. Senegal Spor Bakanı Matar Ba ise "Bir takımla futbol oynamak için anlaşma imzalıyorsunuz, dini değerleri bir kenara bırakmak için değil." açıklamasında bulundu."

Diğer temalar başlığı altında yer alan son temada ise LGBT ve ticaret ilişkisine yönelik kodlamaların yer aldığı üç haber metni bulunmaktadır. Bunlardan ilkinde Hürriyet'teki "*Gay Reklamlar*" başlıklı yazı yer almaktadır (Haber-15). Yazıda şu ifadelere yer verilmektedir:

> "Reklam verenlerin iletişim kampanyalarında uzun süre tabu kabul ettikleri LGBT kesim ile az sayıda markanın dolaylı veya üzeri kapalı iletişim kurduğu dönem artık geride kaldı. Günümüzde pek çok reklam veren hedef kitle demografisi olarak belirlediği LGBT tüketiciler ile doğrudan iletişim kurmaktan çekinmiyor."

26 markanın LGBT temalı reklamlarına yer verilen bu haberde Prag'da faaliyet gösteren bir gay spor barı reklamı, Toronto Rugby Ligi'nde yer alan ve tüm sporcularının hepsi gay olan bir takımın reklamı ve de üzerinde "*Rugby keyfini aşkın başkenti Paris'te çıkarın*" yazılı bir fotoğrafın yer aldığı Rugby Dünya Kupası reklamı yer almaktadır.

Bir diğer haberde ise İspanya takımlarından Rayo Vallecano'nun LGBT mücadelesinde destek olmak amacıyla gök kuşağı temalı formalarla sahaya çıkma kararı almasıyla ilgili bilgi yer almaktadır. Yapılan açıklamada, "*Herkesin cinsel tercihi kendisini ilgilendirir. Bu düşünceyi kabul etmeyenler karşılarında bizi bulacaktır*" ifadelerine yer verilirken haber metninde ilgili formaların 6 Euro'dan satışa sunulacağı belirtilmektedir (Haber-39).

Son olarak, Football Manager isimli menajerlik oyununun 2018 sürümünde oyunculara eşcinsellik özelliği getirildiğini belirten şirket yöneticileri açıklamalarında şu ifadelere yer vermektedir:

> "Biz açıklamayı yapan bir oyuncunun çok zorluk çekmeyeceğine inanıyoruz. LGBT kitlesi çok güçlü ve onların desteği ile yeni bir taraftar desteği oluşacak, kulüp daha fazla ürün satma imkânı bulacak." (Haber-56)

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma eşcinselliğin spor dünyasında nasıl ve hangi bağlamda haber edildiğini, kamuoyuna yansıyan bu haberlerin metinlerinin kavramsal çerçevede hangi görüşü yansıttığını ve haber dilinin ne yönde geliştirildiğini anlamayı hedeflemektedir. Bu bağlamda ulaşılan verilerin büyük oranda futbol sahasıyla ilgili ve "gey" eşcinseller üzerinden şekillendiğini söylemek mümkündür. Diğer yandan Türkiye'deki haber sitelerinde yer alan bu haberlerin baskın çoğunluğu (61 tanesi) yurtdışı kaynaklı olup haberlerin salt tercümesiyle okuyucuya aktarılmaktadır. Aslında bunun doğal bir sonucu olarak eşcinsellik -daha geniş ölçekte LGBT- içerikli haberlerde olumlayıcı bir dil/üslup kendisini göstermektedir. Buna göre yurtdışı haberlerinde *eşcinsel/lik* daha çok *açılma (dolaptan çıkma)*, bununla *onur/gurur duyma* ve diğer eşcinsel sporcuları buna (*dolaptan çıkamaya*) *teşvik etme* gibi temalarla öne çıkmaktadır. Aynı zamanda dolaptan çıkma *cesaret, kararlılık, güçlü olma* ve *kahramanlık* gibi kavramlarla ilişkilendirilmiştir. Diğer yandan olumsuzlayan veya diğer bir ifadeyle LGBT ideolojisini/aktivizmini desteklemeyen kişi ve yapılar ise *homofobik, ön yargılı, ilkel, toleranssız* ve *ayrımcı* gibi sıfatlarla metinlere yansımıştır. Haber metinlerinde ayrıca spor

dünyasındaki eşcinsel çiftlere/ilişkilere yönelik olumlayıcı ifadelere rastlanmıştır. Bu bağlamda *evli, mutlu ve gay* ve de *kadınlar futbol dünyasının en gözde çifti* gibi ifadeler örnek olarak verilebilmektedir. Diğer yandan az da olsa eşcinsel yaşam tarzına ve eşcinsel sporcuların yaşadığı bazı psikolojik sorunlara ve de LGBT aktivizmi üzerinden siyasi ve ticari menfaat devşirmeye dair içerikler de belirlenmiştir.

Araştırmanın sonuçlarını diğer çalışmalarla karşılaştırdığımızda; Aşçı'nın (2013) "Yazılı Basında LGBT Temsili: Onur Haftası Haberlerinde Türkiye ve ABD Karşılaştırması" başlıklı tezinin sonuç bölümünde yer alan "*Hem Türkiye'de hem de ABD'deki haberlere baktığımızda, genel olarak olumlayan bir söylem ile karşılaşmaktayız.*" ifadesinin bu çalışmanın sonuçları ile paralellik arz ettiği ifade edilebilir. Kovacı'nın (2016), "Femen ve LGBTİ Gruplarının Televizyon Haberlerinde Temsili" başlıklı çalışmasının sonuç kısmında da benzer ifadeler yer almaktadır: "*Kullanılan sıfatlarda FEMEN için olumsuzlar öne çıkarken; LGBTİ için yansızlar öne çıkmaktadır. Aynı şekilde kullanılan yüklemlerde FEMEN için yine olumsuzlar daha fazla iken LGBTİ için olumlular daha fazladır. Bu gruplara yönelik tutumda da yine FEMEN için olumsuzlar daha fazla iken; LGBTİ için yansızların daha fazla olduğu görülmektedir.*"

Gürel'in (2022) 2004-2020 yıllarını kapsayan çalışmasında -ve ayrıca çok daha sınırlı bir zaman dilimini (21 Gün) kapsayan Çağlak ve Kaya'nın (2022) çalışmalarında ise bu çalışmadan farklı olarak haber kaynaklarından bir kısmının "*toplumun genel kabul gören atanmış cinsiyetlerinin konumunu meşrulaştırma"* eğiliminde olduğu ve buna göre "*atanmış cinsiyetler dışındaki cinsel kimlikleri ayrımcı, ötekileştirici ve hatta kimi zaman homofobik bir söylemle temsil eden haberlere"* daha fazla yer verdiği; diğer bir kısmının ise "*LGBTİ+'ları ve bu bireylerle ilgili olayları taleplerini duyuracak şekilde haberleştirdiği"* sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuçların ilgili araştırmaların -bizim çalışmamızdan farklı olarak- sadece spor haberlerini değil, ilgili tarihlerdeki tüm haberleri içermesi nedeniyle (Gürel'in çalışmasında "spor" temalı haber oranı sadece %2'dir) farklılaştığı düşünülmektedir. Diğer yandan ilgili araştırmaların örneklem seçimi kriterleri açısından da çalışmamızdan ayrıştığını ifade etmek gerekmektedir. Zira Gürel çalışmasında yüksek tiraja ek olarak "siyasi yelpaze" farklılığını da dikkate alarak belirlediği beş gazete üzerinde, Çağlak ve Kaya ise rastgele seçilen toplam 12 basılı gazete ve web yayını üzerinde araştırmalarını yürütmüştür.

Genel olarak bu çalışma çerçevesinde erişilen bulgular uluslararası boyutta, çeşitli branşlarda spor kulüplerinin, yönetici, sporcu ve taraftar düzeyinde eşcinsellik ve LGBT olgusu üzerine lehte bir aktivist söyleme yöneldiğini göstermektedir. Bu noktada Türkçe olarak yapılan taramalarda önemli oranda yurtdışındaki olayların çevrilerek haberleştirildiği belirlenmiştir. Dolayısıyla eşcinsellik ve LGBT olgusuna ilişkin Batı medyasındaki olumlayıcı dilin ve yaklaşımın, Türkçe haber içeriklerinde de baskın olduğunu ifade etmek mümkündür. Bu noktada dikkat çekici bir diğer husus spor kulüplerinin eşcinsellik ve LGBT konularında sportif sınırların dışına çıkabilen aktivist duruş sergilemeleri olmuştur. Öyle ki bu duruşun da medya tarafından olumlanması ve desteklenmesi, sportif unsurların eşcinsellik ve LGBT aktivizmi açısından araçsallaştırılmasına ilişkin bir tartışmayı beraberinde getirmektedir. Bu noktada gelecek araştırmalar açısından konunun tarihsel, felsefi ve ideolojik yönüyle ilişkili ileri çalışmaların yürütülmesi önem arz etmektedir.

Kaynaklar

Alfred Adler, Eşcinsellik Üzerine, Çev: Kamuran Şipal, Say Yayınları, İstanbul, 2017.

Ali Yıldırım ve Hasan Şimşek, Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.

Bayram Aktaş, "Kriz Dönemlerinde Habercilik: Kovid-19 Pandemisi", Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Ana Bilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2022.

Belkıs Kümbetoğlu, Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma, Bağlam Yayıncılık, 2015.

Ben Fincham, Eğlence Sosyolojisi, Çev: Fatma Ülkü Selçuk, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2018.

Brian Camenker, Eşcinsel Hayat Tarzının Sağlık Tehlikeleri: Somatik, Psikolojik, Toplum ve Aile Bakış Açısından Güncel Bulgulara Dayalı Çarpıcı Gerçekler, Çev: Gül Aktaş, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2020.

Burcu Karakaş ve Bawer Çakır, Futbol, Eşcinsellik ve Halil İbrahim Dinçdağ'ın Hikayesi: Erkeklik Ofsayta Düşünce, İletişim Yayınları, İstanbul, 2013.

Bülent Sönmez, Gizli Kimlik: Eşcinselliğin Anlamı Üzerine, Nüve Kültür Merkezi Yayınları, İstanbul, 2007.

Caner Yıldırım, "Türkiye'de Televizyon Yayıncılığının Değişimi ve Kültür Sanat İzleyicisinin Yeni Medya Kullanımının İncelenmesi", İstanbul Arel Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Medya ve Kültürel Çalışmalar Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2023.

Carl Wittman, Gay Manifesto, Çev: Şenol Erdoğan ve Deniz Cansever, Sub Yayınları, 2017.

Chris Rojek, "Spor", Çev.: Adem Beyaz, Sosyoloji Sözlüğü, Ed: Bryan S. Turner, Pinhan Yayıncılık, İstanbul, 2020.

Emrah Eker, Türkiye'deki LGBT Literatüründe Din ve Dindar Algısı: Bir Gömülü Teori Çalışması, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, 2020.

Engin Çağlak ve Ezgi Ceren Kaya, "LGBTİ+ Haberlerinin Ulusal ve Yerel Gazetelerde Temsilinin Alternatif Medya ve Hak Haberciliği Bağlamında Değerlendirilmesi", Academic Journal of Information Technology, C:13, S:51, 2022 Fall/Güz, ss: 320-334.

Ercan Çiftçi, Toplumsal Cinsiyet, Feminizm ve LGBTQ+: Eleştirel bir Yaklaşım, Kökler Derneği Yayınları, İstanbul, 2020.

Esteve Calzada, Paradan Haber Ver!: Spordan Para Kazanmanın Temel İlkeleri, Çev: Temel Bal Ekim, NTV Yayınları, İstanbul, 2013.

Ganna A, Verwej KJH, Nivard MG et al. Large-scale GWAS reveals insights into the genetic architecture of same-sex sexual behavior, Science, 2019 Aug 30;365(6456). science.org/doi/10.1126/science.aat7693

Halil İbrahim Dinçdağ, Türkiye'de Hakem Olmak ya da Olamamak: Saha Dışında Kalanlar, Tilki Kitap Yayınevi, İstanbul, 2021.

Haluk Hergün, Lefter: Futbolun Ordinaryüsü, NTV Yayınları, İstanbul, 2012.

İhsan Toker, "Cinsiyet Belası Değil, Toplumsal Cinsiyet Belası: Aykırı bir Toplumsal Cinsiyet Farkındalığı", Yetkin Düşünce, 3/9, 2020, s:35-48.

John W. Creswell, Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşıma Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni, Çev. Ed.: Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2018.

Judith Butler, Cinsiyet Belası: Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi, Metis Yayınları, 5. Baskı, İstanbul, 2016.

Kaos GL, Sık Sorulan Sorular, Kaos GL Yayınları, Ankara, 2015.

Kazım Tolga Gürel, Türkiye'de Gazete Haberlerinde LGBTİ+ Temsili, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, 2022.

Md Ataulla, “Çevrimiçi Medyada Mülteciler: Türkiye ve Bangladeş Örneği”, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İletişim ve Toplumsal Dönüşüm Ana Bilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2020.

Meryem Şahin, Dünyada Toplumsal Cinsiyet Karşıtı (Anti-Gender) Hareketler, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2020, 22 (3) , 654-670. DOI: 10.32709/akusosbil.736397

Michael Payne, Olimpiyatların Yükselişi: Olimpiyat Oyunları Dünyanın En Bilinen Markalarından Biri Haline Nasıl Geldi?, Çev: Can Evren Topaktaş ve Çetin Soy, NTV Yayınları, İstanbul, 2014.

Muhammet Emin Çifçi, “İnternet Gazeteciliğinin Mcdonaldlaşması”, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2020.

Muharrem Balcı, İstanbul Sözleşmesinden İnsanı ve Aileyi Korumak, Pınar Yayınları, İstanbul, 2020.

Mücahit Gültekin, Algı Yönetimi ve Manipülasyon: Kanmanın ve Kandırmanın Psikolojisi, Pınar Yayınları, İstanbul, 2016.

Nevzat Tarhan ve diğerleri, Günümüz Gençliğinin Karşı Karşıya Bulunduğu Büyük Tehlike: Farklı Cinsel Kimlik Yönelimleri, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2022.

Philippe Liotard, “Spor”, Homofobi Sözlüğü, Ed: Louıs-Georges Tin, Çev: Melis Tezkan ve Okan Urun, Sel Yayıncılık, İstanbul, 2011, s:359-361.

Pınar Kovacı, Femen ve LGBTİ Gruplarının Televizyon Haberlerinde Temsili, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2016.

Simone de Beauvoir, İkinci Cinsiyet: Yaşanmış Deneyim, Cilt II, Çev: Gülnur Acar Savran, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2020.

Sinan Aşçı, “Yazılı Basında LGBT Temsili: Onur Haftası Haberlerinde Türkiye ve ABD Karşılaştırması”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2013.

Songül Sallan, “Gender and Occupational Segregation in Public Organizations: A Case Study in Turkey”, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 1991.

Süleyman Turan, Sınırlarda Dolaşmak: Dinlerin Eşcinselliğe Bakışı, Metamorfoz Yayıncılık, İstanbul, 2018.

Virginia Braun - Victoria Clarke, “Using Thematic Analysis in Psychology”, Qualitative Research in Psychology 3/2 (January 2006), 77-101.

Yeşim Yasak, “Role of Language in Relation to Gender Role Stereotypes”, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 1994.

Zeki Bayraktar, İnterseks-Hermafrodit ve Eşcinsel: Norm ve Norm Dışı Cinsellik Farklar, Nedenler, Öneriler, Motto Yayınları, İstanbul, 2020.

https://fikirdebirlikvemucadeleplatformu.org/2022/09/23/buyuk-aile-bulusmasi-manifestosu/ (Çevrimiçi: 20.12.2022)

https://sporvehukuk.net/2021/06/15/yargitay-escinsel-hakem-halil-ibrahim-dincdagin-tazminat-talebini-reddetti/ (Çevrimiçi: 15.01.2023)

https://uskudar.edu.tr/tr/icerik/8128/devlet-universitelerine-lgbt-dayatmasi (Çevrimiçi: 07.01.2023)

https://www.gazeteemek.net/yeni-medyada-emek-gazeteciligini-gelistirmek/escinsel-oldugu-gerekcesiyle-hakemlikten-atilan-hakem-halil-ibrahim-h27827.html (Çevrimiçi: 25.01.2023)

https://www.similarweb.com/tr/top-websites/turkey/ (Çevrimiçi: 10.11.2022)

https://www.yenisafak.com/yazarlar/ersin-celik/lgbt-dayatmasina-karsi-orkun-kokcu-yalniz-mi-2064382 (Çevrimiçi: 18.01.2023)